

[Svend Haugaard.]

For en modstander af hele det militære opbud må det helt klart være af interesse, at de politiske muligheder for besparelser udnyttes fuldt ud, så værdierne kan anvendes til nyttigt formål. Jeg kan derfor helt tilslutte mig den foreløbige besparelse på 125 mill. kr., selv om det kun er en beskeden begyndelse på den rette vej. Afgørende for videre stillingtagen må være, hvordan det går med næste års finanslov; det skulle ikke gerne være en engangsforestilling.

Men der er mange andre ting, som må følge efter. En nedsættelse af den meningsløst lange tjenestetid bør nu være en selvfølge. Den lange tid med vagttjeneste og lediggang efter de første måneders rekruttid er karaktermæssigt nedbrydende og må dertil, selv set fra et militært syn, være uden formål i en tid, hvor den udenrigspolitiske situation lykkeligvis har ændret sig. Ligeledes bør der nu gives mulighed for valgfrihed på session mellem almindelig militærtjeneste, særlig uddannelse med henblik på FNs konfliktdæmpende organer og som en tredje mulighed en civil afdeling, hvor også u-landstjeneste for de særligt egnede i værnepligtstiden indgår. Det vil altså sige en udvidelse af værnsbegrebet på en sådan måde, at man principielt erkender, at u-landstjenester og FN-styrker må sidestilles med militære værnss opgaver. Der synes heldigvis i vide kredse at være stigende forståelse for disse tanker, så der skulle være muligheder for at omsætte dem i praksis.

Ved siden af disse emner vil det være på sin plads, at vi igen rejser debatten om berettigelsen af NATOs depoter og flådehavne i Danmark og om den dansk-tyske enhedskommando. Der er på dette område tidligere under indtryk af den kolde krigs uhygge truffet beslutninger, som i dag må ses i helt anden belysning og berettigede til en ny stillingtagen.

Vi er midt i en vældig militær ekspropriation i Oksbølområdet, hvor flere landsbyer lægges øde, for at militæret kan udvide sin øvelsesplads. Det må dybt beklages, at den hårde militære fremfærd har fået så stor tilslutning i det danske folketing. Vi bør afgørende interessere os for, hvordan vi kan beskære fremfor at forøge de militære besiddelser.

Over 70 pct. af de militære udgifter går til lønninger. Der er grund til at se nærmere på reserveofficerernes forhold, på den tidlige pensionsalder og på stop for nyansættelser på tjenestemandsvilkår, som ellers kan bevirke, at kommende nedsættelse af tjenestetid og nedskæringer af det militære apparats omfang ikke slår tilstrækkeligt besparende igennem.

Men foruden en debat om det bestående militærs praktiske forhold kan der efter de mange års forbigåelse af militære debatter være grund til at optage en drøftelse af selve det militære beredskabs eksistensberettigelse. Jeg synes, der er grund til, at man nu og da spurgte: hvad skal egentlig det hele bruges til? Kan det virke efter sit formål? Er der mon nogen helt normale, der, som verdenssituationen nu tegner sig, venter, at nogen vil overfalde os? I så fald hvem? Og hvad vil da det hele være værd? Er der helt redeligt nogen, der tror på værnets forsvarsmæssige værdi, eller er det hele blot en moderne udgave af „Kejserens nye klæder“?

Jeg ved nok, at en hel del vil svare, at vi ikke kan noget videre alene, men sammen med NATO ser det helt anderledes ud. Gør det nu det? Findes der i dag i det store spil andet militært forsvar end modangreb? Og dér kan og skal vi ikke være med. Ved utallige forsvarsdiskussioner har jeg af militære repræsentanter fået at vide, at det er magtbalancens opgave at skabe fred gennem trusler om gengæld — terrorbalancen, som general Norstad så betegnende sagde — samt at NATO-tankens faktisk ville spille fallit, hvis dette ikke lykkedes og krigen alligevel blev en realitet.

Jeg er enig i den betragtning, at det ene og alene drejer sig om at forebygge krigen, og derfor har jeg ikke nogen større interesse for det, hr. Erik Kragh kaldte det krigsbrugbare. Er krigen der først, er alt andet ligegyldigt; jeg er ikke enig i, at trusler er den rette vej til at forebygge krig. Man kan naturligvis diskutere den praktiske nytte-værdi af terrorbalancen, især hvis man forventer, at nogen har lyst til at overfalde os og ville gøre det, hvis de kunne slippe godt fra det. Men det er der jo ingen der forventer i dag, og det svækker unægtelig argumenterne en hel del. Man kan næppe med saglighed diskutere, om dansk militær støtte